

ЗАЯВКА
на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою
«Формування ключових компетентностей учнів ліцею через систему
європейських цінностей» на базі ліцею № 2 Чернівецької міської ради

Актуальність дослідження. Розвиток державотворчих процесів в Україні, її прагнення бути високорозвинутою європейською країною, в нинішніх умовах зумовлює чималий інтерес до формування європейських цінностей учнівської молоді.

На сучасному етапі в Україні загальновизнана необхідність зміни стратегії навчання в загальноосвітньому закладі. Нині школа має готувати не лише носія знань, а й творчу особистість, яка здатна використовувати здобуті знання для конкурентоспроможної діяльності у будь-якій сфері суспільного життя, тобто формувати компетентну особистість. Тому сьогодні постає питання організації навчального процесу з точки зору компетентнісного підходу. Першочергової уваги потребують саме ключові компетенції, формування яких проходить у процесі використання новітніх технологій навчання і виховання.

У державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття») пріоритетними визначено орієнтацію освіти на забезпечення особистісних потреб учнів, адекватних сучасним тенденціям суспільного розвитку, та розвиток системи навчальних закладів нового типу для реалізації соціального запиту в умовах прискореного, випереджувального, інноваційного розвитку освіти і науки.

Водночас нагальною вимогою часу є формування в учнів здатності розуміння європейських цінностей, почуття національної відповідальності, європейської правової культури та правосвідомості. Важливо, щоб через вивчення навчальних дисциплін в учнів розвивалася високого рівня політична культура – сукупність відносно стійких політичних уявлень, переконань, знань і моделей поведінки.

Означене завдання є актуальним для учнів старшої ланки шкільної освіти, адже саме в зазначений період закладаються підвалини пізнавальних орієнтацій (знання про європейську систему цінностей), розвиваються емоційні орієнтації (почуття та настрої щодо функціонуючих європейських вимірів), складаються оцінні судження (уявлення про цінність європейської полікультурності стосовно ціннісних стандартів). У навчальних закладах нового типу, де викладаються різні спецкурси суспільно-гуманітарного циклу,

значною мірою активізується інтелектуальний і творчий потенціал учнів, розвиваються вміння висловлювати власні думки, формується особиста точка зору, формується активна життєва позиція.

Тому необхідність поєднання актуальних і перспективних потреб учнів у навчальному процесі з урахуванням особливостей розвитку системи навчальних закладів нового типу, до яких належать ліцеї стає однією з актуальних задач освіти та об'єктивно вимагає впровадження у практику роботи системи європейських цінностей. Це і зумовило вибір теми дослідно-експериментальної роботи «Формування ключових компетентностей учнів ліцею через систему європейських цінностей».

Мета експерименту: впровадження в освітній процес системи педагогічних впливів, спрямованої на розвиток компетентностей через систему європейських цінностей.

Об'єкт дослідження: процес навчання учнів в середній і старшій школі загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ).

Предмет дослідження: зміст і методика процесу формування ключових компетентностей учнів через систему європейських цінностей.

Відповідно до мети, об'єкта та предмета дослідження сформульовано **гіпотезу дослідження**, яка полягає в тому, що існує принципова можливість такої організації процесу навчання учнів середньої школи, за якого поряд з формуванням фундаментальних знань, вмінь і навичок відбувається цілеспрямоване формування їх ключових компетентностей через систему європейських цінностей. Гіпотеза буде підтверджена, якщо вдасться створити таку систему педагогічних впливів, яка буде володіти наступними властивостями:

- формування ключових компетентностей та їх реалізація в межах звичайних уроків школи нового типу;
- система формування ключових компетентностей учнів буде реалізовуватись протягом тривалого періоду навчання (4-5 років) ;
- система біфункціональна, тобто орієнтована як на формування знань, вмінь і навичок щодо системи європейських цінностей, так і на формування ключових компетентностей учнів (соціальних, культурних, інформаційних, саморозвитку та самоосвіти) .

У цьому зв'язку, варто відмітити наступне: з самого початку не є очевидним, що матеріал шкільних підручників дозволить здійснити таку трансформацію системи педагогічних впливів, за якою ліцеїсти будуть виконувати дії по набуттю знань, вмінь і навичок щодо системи європейських цінностей, так і формувати ключові компетентності.

Об'єкт, предмет, мета і гіпотеза зумовили необхідність розв'язання таких завдань експерименту:

1. Виявити структуру і уточнити зміст поняття «ключові компетентності» в учнів під час навчання в ліцеї на основі психолого-педагогічної літератури і досвіду вчителів.

2. Провести констатуючий педагогічний експеримент, з метою обстеження рівня сформованості ключових компетентностей учнів – старшокласників щодо їх уяви про систему європейських цінностей.
3. З урахуванням результатів констатуючого експерименту розробити відповідну експериментальну систему (модель) педагогічних впливів із формування ключових компетентностей через систему європейських цінностей.
4. Створити навчально-методичний комплекс, який буде містити основні змістові лінії шкільного курсу і це дозволить цілеспрямовано та систематично розвивати ключові компетентності учнів через систему європейських цінностей в процесі їх навчання.
5. Провести експериментальну перевірку (формуючий експеримент) ефективності розробленої системи педагогічних впливів на формування ключових компетентностей учнів середньої і старшої школи ЗНЗ через систему європейських цінностей.
6. Здійснити контрольний педагогічний експеримент з метою перевірки ефективності розробленої системи педагогічних впливів, що забезпечує розвиток ключових компетентностей учнів ліцею щодо їх уявлення про систему європейських цінностей.

Теоретико-методологічна основа експерименту

Аналіз досліджень показав, що пріоритет в розробці проблеми формування ключових компетентностей належить вітчизняним та зарубіжним науковцям, зокрема, В.Бондарю, М.Коломійцю, А. Марковій, А. Орловій, Н.Бібік, О.Сухомлинській, О.Пометун, О.Овчарук, С. Трубачевій, І.Єрмакову, І.Ящук. Проблему спрямованості освітнього процесу на формування та розвиток компетентностей широко досліджують російські вчені І.Агапов, В.Болотов, Ю.Громико, С.Додока, О.Дахін, І.Зимня, Т.Іванова, В. Кальней, В.Краєвський, Г.Левітас, В.Ледньов, Г. Селевко, В.Серіков, А.Хуторський, С.Шишов та інші.

База експерименту – ліцей № 2 Чернівецької міської ради

Термін проведення експерименту: 2013-2017 рр.

Етапи проведення експерименту:

Підготовчий (січень – серпень 2013 рр.)

- визначення та наукове обґрунтування теми, мети та завдань дослідно-експериментальної роботи;
- теоретичне осмислення психолого-педагогічної і методологічної літератури з проблеми дослідження;

- виявлення структури і змісту поняття «ключові компетентності» в учнів під час навчання в старшій школі;
- виділення ознак ключових компетентностей та їх виявів в учнів старшої школи;
- вивчення і аналіз передового педагогічного досвіду з розвитку системи європейських цінностей в учнів ліцею;
- підведення підсумків підготовчого етапу дослідно-експериментальної роботи.

Діагностично-констатувальний (вересень 2013 – квітень 2014 рр.)

- визначення критеріїв рівня сформованості системи європейських цінностей в ліцеїстів;
- проведення констатуючого педагогічного експерименту і обстеження ліцеїстів;
- виявлення співвідношення між процесом засвоєння знань, вмінь і навичок та розвитком європейських цінностей в учнів ЗНЗ;
- підведення підсумків діагностично-констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи.

Формувальний (травень 2014 – серпень 2015 рр.)

- створення навчально-методичного комплексу, який дозволить цілеспрямовано і систематично розвивати ключові компетентності учнів в процесі їх навчання;
- проведення формувального педагогічного експерименту;
- підведення підсумків формувального етапу дослідно-експериментальної роботи;
- внесення, якщо необхідно, коректив у дослідно-експериментальну роботу.

Підсумковий (вересень 2015 – червень 2017 рр.)

- проведення контрольного експерименту;
- здійснення обрахування, аналізу та узагальнення отриманих даних;
- порівняння результатів дослідно-експериментальної роботи з поставленою метою та завданнями;
- здійснення корекції системи педагогічних впливів та навчально-методичного комплексу;
- підготовка наукового звіту за результатами дослідно-експериментальної роботи.

Організаційно-кадрове забезпечення експериментальної роботи:

Науковий керівник:

Круглашов А.М., завідувач кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин

Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор політичних наук, професор.

Керівник:

Чебаник В.І., викладач кафедри методики викладання базових дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Наукові консультанти:

Сахновський О.Є., завідувач кафедри методики викладання базових дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат історичних наук;

Недокус І.С., доцент кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат політичних наук;

Гев'юк У.Г., кандидат політичних наук, викладач кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича.

Відповідальні виконавці:

Сігітов А.І., директор ліцею № 2 Чернівецької міської ради;

Кравчишин Л.І., заступник директора ліцею № 2 Чернівецької міської ради з навчально-виховної роботи;

Букатчук Г.М., заступник директора ліцею № 2 Чернівецької міської ради з виховної роботи.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Департаменту
освіти і науки, молоді та спорту
Чернівецької облдержадміністрації

№ _____

Програма
дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування ключових
компетентностей учнів ліцею через систему європейських цінностей»
на базі ліцею № 2 Чернівецької міської ради (2013-2017 рр.)

Етапи	Зміст роботи	Термін виконання	Очікувані результати
1. Підготовчий (жовтень 2012 – березень 2013 рр.)	Визначення та наукове обґрунтування теми, мети та завдань дослідно-експериментальної роботи	Жовтень 2012 р.	Наукове обґрунтування, визначення проблем та основних напрямів дослідно-експериментальної роботи
	Вивчення і аналіз психолого-педагогічної і методологічної літератури з проблеми дослідження	Лютий-березень 2013 р.	Теоретичне осмислення шляхів впровадження і розвитку європейських цінностей
		Квітень 2013р.	Визначення структури і змісту поняття «ключові компетентності» учнів в системі старшої школи
	Аналіз наявних і створення необхідних умов (науково-методичних, кадрових, матеріально-технічних, фінансових) для реалізації	Травень 2012р.	Отримання необхідних даних для організації проведення дослідно-експериментальної роботи

	експерименту		
		Червень– липень 2013 р.	
	Підведення підсумків підготовчого етапу дослідно- експериментальної роботи	Серпень 2013р.	Науковий звіт
2. Діагностично- констатувальний (вересень 2013 - квітень 2014 н.р.)		Вересень 2012р.	
	Проведення констатуючого педагогічного експерименту	Жовтень – лютий 2013 р.	Проміжний звіт. Аналіз і узагальнення даних констатуючого педагогічного експерименту, інтерпретація даних
		Березень 2014р.	
	Підведення підсумків діагностично- констатувального етапу дослідно- експериментальної роботи	Квітень 2014р.	Науковий звіт
3.Формувальний	Розробка	Травень –	Створення

(травень 2013 – серпень 2015 рр.)	дидактичних матеріалів та навчально-методичного посібника	серпень 2013р.	навчально-методичного комплексу
		Вересень - жовтень 2013р.	
	Проведення формувального педагогічного експерименту	Листопад 2013 – грудень 2014 рр.	Проміжний звіт. Аналіз і узагальнення даних формувального педагогічного експерименту
	Визначення перспектив подальшого впровадження експерименту	Січень – лютий 2015р.	
	Формулювання проміжних висновків	Березень 2015р.	Проміжний звіт.
	Підведення підсумків формувального етапу дослідно-експериментальної роботи	Квітень-травень 2015 р.	Науковий звіт
	Внесення коректив у дослідно-експериментальну роботу	Липень-серпень 2015р.	Скорегована система педагогічних впливів
4. Підсумковий (вересень 2015 – червень 2016 рр.)	Проведення контрольного експерименту	Вересень – жовтень 2015 р.	Проміжний звіт.
	Здійснення обрахування, аналізу та узагальнення	Грудень 2015 р.	Аналіз і узагальнення даних контрольного педагогічного

	отриманих даних		експерименту
	Порівняння результатів дослідно-експериментальної роботи з поставленою метою та завданнями	Січень-лютий 2016 р.	Рекомендації та корекція системи педагогічних впливів та навчально-методичного комплексу
	Підготовка наукового звіту за результатами роботи	Березень-квітень 2016р.	Науковий звіт
	Вироблення рекомендацій та здійснення корекції системи педагогічних впливів і навчально-методичного комплексу	Травень-червень 2016р.	Висновки, рекомендації